

Inhoud

➤ Voorwoord ... Johan Dexters	17
➤ Voorwoord ... Frans Leenders	19
➤ Inleiding	21
➤ Checklist	23
1. Vóór de uitvaart	23
2. Vlak na de uitvaart	23
3. Binnen bepaalde tijd	24
HOOFDSTUK 1. ➤ Rond het overlijden	27
1. Overlijden	27
2. Samenwerking met de begrafenisondernemer	27
3. Vaststelling van een overlijden	27
4. Aangifte	27
5. Overlijdensakte	28
HOOFDSTUK 2. ➤ Begraven of cremeren	31
1. Begroefing of teraardebestelling	31
2. Aanvraag tot begraven	31
3. Grafconcessies	31
4. Crematie	32
5. Aanvraag tot crematie	32
6. De as van het stoffelijk overschot	33
7. Meegeven van een gedeelte van de as	33
8. Concessie	34
9. Wilsbeschikking	34
Aanvraag voor overhandiging van de asurne	36
Aanvraag voor afgifte van een gedeelte van de as	37
HOOFDSTUK 3. ➤ Overlijden in het buitenland	39
1. Overlijden in het buitenland	39
2. Aangifte	39
3. Hulp bij een overlijden van een familielid in het buitenland	39
4. Een buitenlandse overlijdensakte overschrijven in België	39
5. Een buitenlandse overlijdensakte in België laten erkennen	40
HOOFDSTUK 4. ➤ Administratieve zaken	43
A. Verwittigen van de werkgever	43
1. Het overlijden van één der partijen	43
2. Arbeidssituatie	43
B. Schoolgaande kinderen	45
C. Financiële instellingen	46
1. Bankrekeningen deels vrijgeven	46
2. Vrijgave van rekeningen of tegoeden in depot	47
3. Notificatieprocedure voor openstaande overheidsschulden bij overlijden	47

Inhoud

4.	Attest van erfopvolging.....	50
5.	Akte van erfopvolging.....	50
6.	Verklaring van erfrecht.....	51
7.	Deblokkering van kluisen.....	51
8.	Tussentijdse financiële transacties.....	52
9.	Aanvraagprocedure 'attest van erfopvolging'.....	52
10.	Het bevoegde registratiekantoor.....	53
11.	De bank en het attest of de akte van erfopvolging.....	54
12.	Eventuele weigering tot afleveren erfrechtverklaring.....	54
13.	Attest of akte van erfopvolging en deblokkering van de banktegoeden.....	54
HOOFDSTUK 5. > Pensioenen.....		57
A.	Overlevingspensioen.....	57
B.	Wijzigingen werknemerspensioenen vanaf 1 januari 2015.....	58
C.	De overgangsuitkering.....	59
1.	Doel van de hervorming.....	59
2.	Toekenning.....	60
3.	Berekening.....	61
4.	Duur.....	61
5.	Aanvraag.....	62
6.	Voorbeelden.....	63
7.	De uit de echt gescheiden echtgenoot.....	64
8.	De wezen.....	64
D.	Het overlevingspensioen werknemers.....	65
1.	Afwijkingen van de huwelijksvoorwaarde.....	65
2.	Afwijkingen van de leeftijdsvoorwaarde.....	66
E.	Het overlevingspensioen zelfstandigen.....	67
1.	Leeftijd.....	67
2.	Duur van het huwelijk.....	67
3.	Aanvraag.....	68
4.	Behoud van uw overlevingspensioen als u niet meer aan de voorwaarden voldoet.....	68
5.	Bedrag van het overlevingspensioen.....	69
6.	De overleden echtgenoot was niet gepensioneerd.....	69
7.	De loopbaanbreuk.....	69
8.	Beperking van het overlevingspensioen.....	70
9.	Wanneer overlevingspensioen of overgangsuitkering aanvragen?.....	70
F.	Pensioendienst voor de Overheidssector – PDOS.....	71
I.	Overgangsuitkering.....	71
1.	Wie heeft recht op een overgangsuitkering?.....	71
2.	Welke stappen ondernemen om recht te hebben op een overgangsuitkering?.....	72
3.	Looptijd van de overgangsuitkering.....	72
4.	Berekening van de overgangsuitkering.....	73
5.	Wanneer wordt een overlevingspensioen uitbetaald?.....	74

Inhoud

6.	Wie zijn de rechthebbenden?	74
7.	Wat bij meerdere rechthebbenden?	74
II.	Overlevingspensioen	75
1.	Wanneer wordt het overlevingspensioen uitbetaald?	75
2.	Voorwaarden om een overlevingspensioen te verkrijgen.....	75
3.	De rechthebbenden.....	75
4.	De uit de echt gescheiden echtgenoot	76
5.	Recht op een wezenpensioen.....	76
6.	Niet ontvangen bedragen	77
G.	Voorschotten op het pensioen	78
H.	Aanverwante regelingen.....	79
1.	Inkomensgarantie voor ouderen.....	79
2.	Pensioen en rente van oorlogsinvaliden en oud-strijders	79
3.	Extralegaal pensioen.....	79
HOOFDSTUK 6.	➤ Huwelijksvermogensrecht	81
1.	Het stelsel van scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten.....	81
2.	Wat behoort tot ieders vermogen?	81
3.	Het gemeenschappelijk vermogen van de huwelijkspartners	82
4.	Scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten behalve van erfenissen en/of schenkingen	82
5.	Het stelsel van scheiding van goederen.....	82
6.	Het stelsel van algehele gemeenschap van goederen.....	82
7.	Schematische voorstelling.....	82
HOOFDSTUK 7.	➤ Erven en erfopvolging	85
De erfbelasting		85
De hervorming van het erfrecht: grotere vrijheid om uw nalatenschap te re- gelen.....		87
1.	Wijziging van de reserve van de afstammelingen en ascendenten	88
2.	Meer zekerheid voor de goederen die u tijdens uw leven geschon- ken heeft of bij testament vermaakt heeft.....	90
3.	Erfovereenkomsten	91
4.	De rol van de notaris.....	93
5.	Om te erven moet men aan vier voorwaarden voldoen.....	94
6.	Wie zijn volgens de wet onze erfgenamen?	95
7.	De rechten van de langstlevende echtgenoot of wettelijk samen- wonende partner	96
8.	Ordes.....	96
9.	Graden.....	97
10.	Plaatsvervulling.....	97
A.	Vrijstelling van erfbelasting op de gezinswoning voor de langstlevende partner.....	99
1.	De langstlevende partner	99
2.	Samenwonende erfopvolgers in rechte lijn.....	99
3.	Andere samenwonende erfgenamen.....	100

4. Financiële besparing.....	100
B. Ongehuwd samenwonen.....	101
1. Wettelijke samenwoners.....	101
2. Feitelijke samenwoners.....	101
3. Een beperkt erfrecht.....	101
C. Reservataire erfgenamen.....	102
1. Kan ik mijn goederen nalaten aan wie ik zelf wil?.....	102
2. Wat is de 'reserve'?.....	102
3. Reservataire erfgenamen.....	102
4. De reserve van de langstlevende echtgenoot.....	103
5. De reserve – het beschikbaar deel als er kinderen zijn.....	103
6. Buiten erfdeel schenken.....	103
7. Inkorting van een schenking.....	104
D. Centraal Register van Testamenten (C.R.T.).....	105
1. Inschrijving in het Centraal Register van Testamenten.....	105
2. Formaliteiten na het overlijden.....	105
3. De inhoudelijke beschikkingen.....	106
4. Aan welke voorwaarden moet een eigenhandig testament voldoen?.....	106
E. Slapende rekeningen.....	108
1. Wat zijn slapende tegoeden?.....	108
2. Moet u wakker liggen van uw slapende rekeningen?.....	108
3. Wat zijn de voordelen van de 'Registers Slapende Tegoeden'?.....	108
4. Nuttige links en contacten.....	109
HOOFDSTUK 8. > Aangifte van nalatenschap.....	111
1. Wanneer moet de aangifte van nalatenschap worden ingediend?.....	111
2. Wie is verplicht de aangifte van nalatenschap in te dienen?.....	112
3. Als erfgenaam zelf de aangifte van nalatenschap opstellen?.....	112
4. Opstellen van de aangifte van nalatenschap.....	112
5. Gegevens en goederen die moeten worden aangegeven.....	113
6. Het aan te geven actief.....	114
7. Het passief (schulden, begrafenkosten, ..).....	115
8. Forfaitaire kosten in mindering voor 2018.....	116
9. Waardebepaling van de goederen uit de nalatenschap.....	117
10. Plaats van aangifte van nalatenschap.....	118
HOOFDSTUK 9. > Berekening erfbelasting/successie.....	121
Procedure na de indiening van de aangifte van nalatenschap.....	121
A. Vlaams Gewest.....	122
1. Erfbelasting.....	122
1. Hoe wordt de erfbelasting voortaan geïnd in Vlaanderen? ...	122
2. Welke successie- en registratierechten zijn overgenomen door het Vlaams Gewest?	122
3. Gaat het om een niet-rijksinwoner?.....	122
4. Waardering van de activa	123
5. Waardering van de passiva (schulden).....	123

Inhoud

6.	Waar moet men een aangifte van nalatenschap indienen? ..	123
7.	Waar kan ik terecht voor meer informatie?	123
II.	Schematisch overzicht van de tarieven erfbelasting in het Vlaams Gewest	124
III.	Voorbeelden van de berekening erfbelasting in het Vlaams Gewest	125
IV.	De erfenissprong	126
V.	Het familiepact	126
VI.	De helft van de nalatenschap vrij te besteden	127
VII.	Het begrip 'stiefkind' en 'stiefouder' in het Vlaams Gewest	127
VIII.	Een zorgkind in het Vlaams Gewest	128
IX.	Een adoptiekind in het Vlaams Gewest	128
B.	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	130
I.	Verschillende scenario's zijn mogelijk	130
1.	Beide echtgenoten zijn eigenaar van de gezinswoning	130
2.	De overleden echtgenoot was de enige eigenaar van de gezinswoning	130
3.	De overlevende echtgenoot is de enige eigenaar van de gezinswoning	130
4.	De echtgenoten zijn geen eigenaar van het gebouw	131
II.	Het tarief van de successierechten in Brussel vanaf 2014	131
III.	Vrijstellingsregeling vanaf 1 januari 2014	132
IV.	Wie kan van deze vrijstelling genieten?	132
V.	Wat wordt er bedoeld met gezinswoning?	133
1.	Berekening van de successierechten tussen gehuwden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	134
2.	Samenwonenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	136
3.	Berekening van de successierechten in rechte lijn	138
4.	Begrip 'stiefkind' en 'stiefouder' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	139
5.	Begrip 'adoptiekind' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	140
6.	Vermindering van de successierechten in rechte lijn	140
7.	Berekening van de successierechten tussen broers of zussen	142
8.	Berekening van de successierechten tussen ooms, tantes, neven en nichten	143
9.	Berekening van de successierechten ten opzichte van andere personen	144
C.	Waals Gewest	145
1.	Berekening van de successierechten tussen gehuwden of samenwonenden in het Waals Gewest	145
2.	Samenwonenden in het Waals Gewest	146
3.	Berekening van de successierechten in rechte lijn	147
4.	Berekening van de successierechten tussen broers of zussen	149
5.	Berekening van de successierechten tussen ooms, tantes, neven en nichten	149
6.	Berekening van de successierechten ten opzichte van andere personen	150

7. Vermindering voor de Waalse gezinswoning	151
D. Regeling voor vererving van een familiale onderneming	153
1. Nieuwe bepalingen vanaf 1 januari 2012	153
2. Basisprincipe	153
3. Definities 'familiale onderneming' en 'familiale vennootschap'	153
4. Continuïteitsvereiste	154
5. Elk gewest past zijn eigen regime toe	154
E. Omzettingswaarde van een vruchtgebruik	155
1. Conflictsituaties en erfenisruizies	155
2. Blote eigendom	155
3. Afkoopwaarde vruchtgebruik	155
4. Omzettingstabel mannen en vrouwen	155
5. Hoeveel is het vruchtgebruik waard?	156
6. Niet voor fiscale doeleinden	156
7. Nieuwe omzettingstabellen gepubliceerd	156
F. Pensioensparen: wat bij overlijden?	167
G. Nieuwe regels voor de verdeling van een overlijdenskapitaal	169
H. Nieuw samengestelde gezinnen	170
I. Aanvaarden of verwerpen van de nalatenschap	171
1. De zuivere aanvaarding	171
2. Hoe aanvaardt u de erfenis?	171
3. De aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving	172
4. De verwerping	172
5. Wat als men geen erfgenamen heeft?	173
Volmacht 'Akte verzaking of aanvaarding nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving'	174
J. Betaling erfbelasting/successierecht	175
1. Betaling erfbelasting/successierecht	175
2. Aan wie moet erfbelasting/successierecht betaald worden?	175
3. Hoe kan erfbelasting/successierecht worden betaald?	175
4. Wanneer moet erfbelasting/successierecht worden betaald?	175
5. Kan men uitstel van betaling van erfbelasting/successierecht krijgen?	175
K. Sancties	176
1. Boete wegens niet of laattijdig indienen van de aangifte	176
2. Boete wegens niet aangeven van bepaalde goederen	176
3. Boete wegens ontoereikende waardering van onroerende goederen	176
4. Voor roerende goederen	176
5. Boete voor een onjuiste verklaring in de aangifte	176
6. Schatting van onroerende goederen voor hun verkoopwaarde ten dage van het overlijden van de erflater	177

Inhoud

L. Hervorming erfrecht – nieuwe regels	179
1. Vrijwillige generatiesprong is mogelijk	179
2. Kinderen onterven via een levensverzekering is niet langer mogelijk	179
3. Lagere schenkingsrechten voor stiefkinderen	180
4. Geen successierechten/erfbelasting op de terugkeer van een schenking	180
5. Zogenaamd 'onbekwame' personen krijgen toch mogelijkheden om te schenken	181
6. Geen erfenis meer na wangedrag	181
7. Erfenisgeschillen voortaan voor familierechtbanken	181
HOOFDSTUK 10. ➤ Schenkingsregels	183
1. De waardebepaling van roerende en onroerende schenkingen zal voortaan op dezelfde manier gebeuren	183
2. Enkel afstammelingen moeten een schenking nog inbrengen	184
3. Bij inbreng en inkorting kan nog wel de waarde van een schenking worden opgeëist, maar niet meer een goed in natura	185
4. Wat verandert er aan de schenkbelasting?	185
5. Je zal vooraf afspraken kunnen maken over schenkingen	186
6. Wat verandert er aan de erfbelasting?	186
7. Inbreng ≠ inkorting	187
8. Op til zijnde hervormingen m.b.t. de registratierechten in het Waals Gewest	188
HOOFDSTUK 11. ➤ Niet-natuurlijk overlijden	191
1. Dodelijk arbeidsongeval – werknemer	191
2. Dodelijk ongeval – zelfstandige	193
3. Dodelijk ongeval met verantwoordelijke derde	194
4. Overlijden ten gevolge van een beroepsziekte	196
HOOFDSTUK 12. ➤ Sociale voorzieningen	199
A. Voogdij minderjarige kinderen	199
B. Klein verlet	199
C. Huurcontract	200
1. Eigenaar	200
2. Overlijden van verhuurder of huurder	200
D. Nummerplaat motorvoertuig	201
1. Schrappen	201
2. Overdracht of herinschrijving	201
E. Personen met een verhoogde tegemoetkoming	203
F. Sociale huisvestingsmaatschappij	203
G. Studietoelagen	203
H. Personen met een handicap	203
I. Nutsvoorzieningen	204
J. Abonnementen	204

K. Lidmaatschap bij allerlei verenigingen.....	204
L. Uitvaartvergoeding vakbondsorganisatie.....	204
M. Tussenkost ziekenfonds.....	205
N. Begrafenisvergoeding overheidssector.....	206
1. Waarover gaat het?.....	206
2. Wie heeft recht op de begrafenisvergoeding?.....	206
3. Wat is het bedrag van de begrafenisvergoeding?.....	206
4. Moet de begrafenisvergoeding worden aangevraagd?.....	207
5. Waar moet de aanvraag begrafenisvergoeding worden ingediend?.....	207
HOOFDSTUK 13. > Internetgebruik – Sociale media.....	209
1. Facebook.....	210
2. Twitter.....	212
3. LinkedInaccount verwijderen en opzeggen.....	213
4. Google (Google+, Gmail en YouTube) verwijderen of aanpassen.....	214
5. Inactive Account Manager en inactiviteitsvoorkeuren.....	215
6. Instagramaccount veranderen of opzeggen.....	215
7. Flickr annuleren.....	216
8. Social Media Testament.....	216
HOOFDSTUK 14. > Verzekeringen.....	219
A. Levensverzekering.....	219
B. Schuldsaldoverzekering.....	219
C. Autoverzekering.....	219
D. Hospitalisatieverzekering.....	220
E. Brand- en familiale verzekering.....	220
F. Uitvaartverzekering.....	220
HOOFDSTUK 15. > Sociale zorgverlening.....	223
A. Poetsdienst.....	223
B. Familiehulp.....	223
C. Thuiszorg.....	223
D. Kinderopvang.....	223
E. Mantelzorg.....	223
1. Wat bij overlijden van de zorgbehoevende senior?.....	224
2. Wanneer ontvangt de mantelverzorger een attestenformulier?.....	224
3. Wat bij laattijdig indienen van de vereiste documenten?.....	224
HOOFDSTUK 16. > Belastingaangifte.....	227
1. Wie moet de belastingaangifte indienen?.....	227
2. Overlijden in de loop van het belastbare tijdperk.....	227
3. Overlijden van beide echtgenoten of wettelijk samenwonende partners in de loop van het belastbare tijdperk.....	228
4. Verwerping van de nalatenschap.....	228
5. Terugbetaling belastingen na overlijden.....	228

Inhoud

HOOFDSTUK 17. > Hulporganisaties	231
A. O.V.O.K. vzw – Zelfhulpgroep Ouders Van een Overleden Kind	231
1. Doelstelling	231
2. Werking	231
3. Praatgroepen	231
4. Landelijke Dag	232
5. Tijdschrift	232
6. Samenwerking met andere verenigingen en organisaties	233
B. Slachtofferonthaal	234
1. Wat is de dienst slachtofferonthaal?	234
2. Wie kan er terecht?	234
3. Wat doet de dienst slachtofferonthaal?	234
4. Hoe bereikbaar?	235
5. Waar vindt u een justitiehuis met een dienst slachtofferonthaal in uw buurt?	235
C. Slachtofferhulp	236
D. Verlies na zelfdoding	237
1. Organisatie Werkgroep Verder	237
2. Voor wie?	237
3. Het aanbod	237
E. Tele-Onthaal	239
1. Een stressvolle periode	239
2. Wat is Tele-Onthaal?	239
3. Werking	239
4. Wat na alle 'innige deelnemingen'?	239
> Nuttige adressen	241
> Bronnen en bibliografie	253
> Persoonlijke notities	257